

"לא מפתיע שמצאו חשש לשחיתות במשבר האמונה, מפתיע שעלו על זה רק עכשיו"

פרופ' אהוד קינן, מוביל דו"ח הפרופסורים לכימיה על הסיכון שבמכל האמונה, התייחס לחשד שהעלה מבקר המדינה, וקבע - "או שזו שחיתות או שהם טמבלים, או אולי שני הדברים"

מאת: [אורה קובן](#) 19.07.2017 14:39

המכתב ששיגר אתמול מבקר המדינה ליועץ המשפטי לממשלה בדבר חשד לשיקולים זרים ולפגיעה בטוהר המידות בהתנהלות הממשלה בנושא האמונה - לא הפתיע את פרופ' אהוד קינן, המעורב בכל שלבי הטיפול הממשלתי במשבר האמונה בחודשים האחרונים. קינן הוביל את דו"ח הפרופסורים לכימיה על הסיכון שבמכל האמונה ובאוניות האמונה בחיפה, שהוביל להחלטת בית המשפט על סגירת המכל. "ההתנהלות של המשרד להגנת הסביבה בנושא מכל האמונה התאפיינה זמן רב בחוסר מקצועיות ובאי פיקוח ראוי", אמר קינן. "איך זה שלא ביצעו בדיקות אם הוא תקין? למה אף אחד שם לא חשב שצריך לבדוק ולדווח? הרי כל מפעל שיש לו ארובה צריך להראות דו"חות תקופתיים של סיכון סביבתי. כאילו שהדבר הכי מסוכן במדינה (מכל האמונה, א"ק) לא נמצא בפיקוח שלהם. לא מפתיע אותי שמצאו חשש לשחיתות. הדבר היחיד שמפתיע, זה שרק עכשיו עלו על זה", הוסיף.

לדבריו, תפקודם של הרגולטורים במשולש של המשרד להגנת הסביבה, המועצה לביטחון לאומי (מל"ל) לא היה ראוי. "אני לא יודע, אם חוסר התפקוד משקף שחיתות, או חוסר מקצועיות ומינויים פוליטיים. התוצאה הסופית היא שהם לא עשו את העבודה. הם צריכים לשמור על הילדים והנכדים שלי, וזה לא קורה", אמר.

לפי קינן, אחת הבעיות בהחלטות שמקבלת הממשלה על החלופות היא שהן לא יכולות להתממש. המדינה פסלה את חלופת היבוא באיזוטנקים, שעליה המליץ המשרד להגנת הסביבה לטווח המידי, ובחרה בחלופה של יבוא באוניות קטנות והזרמת האמונה מהן ישירות למפעל. "אין לחלופה הממשלתית סיכוי להתממש, משלל סיבות. סיבות הנדסיות, טכניות ובעיות סטטוטוריות. לכן, אין סיכוי שזה יקרה", אמר.

לדבריו, "אי אפשר להזרים אמונה מאוניה למתקני יצור אלא רק למכל. אין מכל שיש לו היתר, ולא יבנו מכל חדש. אז לאן יזרימו? בנוסף, אין צינור וכדי לבנות צינור צריך היתר בנייה ותכניות. מי יתן להם את זה? עיריית חיפה? זו בדיחה. קשה לי להאמין שהם עד כדי כך אידיויטים, שלא הבינו שזה לא יקרה. אולי הם רצו להראות שהם מנסים להציל את המדינה, וכששום דבר לא יתממש, יחזרו להצעה להשתמש במכל הגדול".

קינן אמר כי החלופה של יבוא באיזוטנקים, עליה הצביע בשלב מוקדם, היא החלופה הבטוחה ביותר. לדבריו, היא רק תייקר את האמונה לחיפה כימיקלים, אך החברה תוכל לעמוד בכך. הוא הסביר כי חיפה כימיקלים נהנית מרווח גבוה במיוחד, כנראה 50% בחנקת אשלגן, ולכן תוכל לעמוד בעלות מעט גבוהה יותר של איזוטנקים. לגבי טענת המל"ל שהחלופה אינה בטוחה אמר כי "אם הם אומרים שזה לא בטוח - או

שזו שחיתות או שהם טמבלים, או אולי שני הדברים". באשר לדיוני הוועדה הממשלתית שקבעה שהחלופה לא בטוחה אמר כי בשום שלב לא הוצגו מודל מקצועי לבדיקה ונתונים שביססו את הקביעה.

משרד הסביבה: "דוחים לחלוטין את הטענות לגבי חשדות לפלילים"

מהמשרד להגנת הסביבה נמסר היום בתגובה למכתבו של מבקר המדינה כי "המשרד תמה על הודעת מבקר המדינה לתקשורת, בה הוא מדברר את פנייתו ליועץ המשפטי לממשלה בנושא האמוניה, וזאת עוד בטרם נעשתה פנייה למשרד להגנת הסביבה לקבלת התייחסות.

"אנו דוחים לחלוטין את הטענות לגבי חשדות לפלילים שמעלה המבקר, חשדות שנרמזו בהודעה לתקשורת של המבקר בהקשר של אנשי משרד הסביבה והמנכ"ל. אנשי המשרד פעלו בנושא האמוניה בצורה מקצועית וללא רבב, בהתאם לחוק, תוך כדי התייעצות עם יועצים חיצוניים מהארץ ומחו"ל ועם גורמי הממשלה הנוגעים לעניין בהיבטים שונים. "הטענה שלפיה פעילות המשרד נטתה לטובת חיפה כימיקלים היא מגוכחת, לאור העובדה שהמשרד להגנת הסביבה הוא זה שבחודשים האחרונים קיבל החלטה על סגירת מכל האמוניה ושליטת היתר רעלים מחברת חיפה כימיקלים לאחר סחבת רבת שנים".

באשר לביקורת הנוגעת לכך שמנכ"ל המשרד היה מעורב במשבר האמוניה חרף מצב של ניגוד עניינים, מסרו במשרד כי "למנכ"ל הסדר ניגוד עניינים ידוע והוא פועל על פיו ללא רבב. מנכ"ל המשרד חתום על הסכם ניגוד עניינים לפיו אינו יכול לעסוק במישרין בענייני חברת כי"ל, בגלל חברותו הרחוקה עם סמנכ"ל הכספים של כי"ל.

"פעילותו של המנכ"ל בנושא האמוניה היא לפי חוק והוא הוביל להישגים חסרי תקדים בהגנה על הגנת הסביבה ובטיחות התושבים. העיסוק בנושא האמוניה הוא כללי מטיבו ובעל השלכות רחב כלליות, ומונע משיקולי מדיניות רחבים - כאשר הנמנעת הרגולטורית העיקרית והישירה של תהליך האסדרה היא חברת חיפה כימיקלים בע"מ, שעמה אין למנכ"ל כל ניגוד עניינים".

עם זאת, בעקבות חשיפת קשרי המנכ"ל עם כי"ל, לקוחה גדולה של חיפה כימיקלים באמצעות החברה הבת דשנים - לה אינטרס ישיר בהסדר סוגיית האמוניה - הודיע המנכ"ל כי יפסיק לעסוק בסוגיה.

לעניין החלופות החדשות לאספקת האמוניה לטווח קצר נמסר מהמשרד כי "כל המלצות המשרד גובשו על ידי צוותים מקצועיים מנוסים בתחומם ובליווי יועצים בלתי תלויים מהארץ ובחו"ל, וללא כל התערבות או השפעה של המנכ"ל. המלצות אלו אומצו ללא שינוי על ידי המנכ"ל והשר.

"ההחלטות וההתייעצויות נעשו בוועדות היגוי בין משרדיות, 'מנחה לאומי' בו יושבים גורמי הממשלה הרלוונטיים, וגם נדונו לעומק ותואמו עם משרד המשפטים במסגרת הכנת תשובות מדינה בנושא האמוניה בערכאות המשפטיות השונות בחודשים האחרונים. מדיניות זו גם הוצגה בהרחבה ואושרה על ידי ממשלת ישראל".

ח"כ זאב אלקין, השר להגנת הסביבה אמר: "אני נותן גיבוי מלא לעובדי המשרד להגנת הסביבה ולמנכ"ל המשרד, שהם עובדי מדינה מסורים ומקצועיים, מהטובים ביותר שאני מכיר בשירות המדינה. אם למישהו יש טענות לגבי החלטות שקיבל המשרד בנושא האמוניה, אני מבקש להפנות אותן לא לעובדי המשרד אלא אליי, שכשר נושא באחריות מיניסטריאלית כוללת לעבודת המשרד.

"אני דוחה מכל וכל את הניסיון להטיל דופי במשרד להגנת הסביבה ועובדיו, ואני גאה בכך שדווקא במשמרת שלנו הבאנו סופסוף לסגירה של מכל האמוניה בחיפה שסיכן את הציבור. כמו שפעלנו עד עכשיו מתוך שיקולים מקצועיים בלבד, בלי להתייחס ללחצים שהופעלו עלינו מכיוונים שונים, כך נמשיך לפעול למען ההגנה על הסביבה, הבטיחות

ובריאות הציבור".